

INLEIDING

In de periode 2018- 2024 legde Liniebreed de basis voor de publiekscommunicatie over de Erfgoedlijn Oude Hollandse Waterlinie.

Om te laten zien welke projecten van Liniebreed aan die basis bijdroegen, wat de resultaten waren en om te laten zien hoe de investering in die projecten zich nog steeds uitbetaalt, maakte Liniebreed dit overzicht. Voor 2025 stelt Liniebreed voor om het hele pakket aan publiekscommunicatie te verzorgen. Zowel off-line als on-line, om nog meer gebruik te maken van het talent van Liniebreed; Het **marketen, promoten, ondersteunen, verbinden en adviseren** van de (erfgoedlijn) Oude Hollandse Waterlinie en al haar partners.

Daarnaast beschikt Liniebreed over een actief netwerk waarin vele partners van de OHW deelnemen. Het is van belang te beseffen

dat Liniebreed via haar eigen middelen en (netwerk) activiteiten veel waarde toevoegt. Liniebreed is een landelijk stichting die staat voor het behoud van verdedigingserfgoed in Nederland; waterlinies, vestingen, forten en bunkers zijn corebusiness en daar kan de Erfgoedtafel Oude Hollandse Waterlinie in 2025 nog meer van profiteren.

Liniebreed bedient sinds 2018 de tafel als geheel, levert meetbare en duurzame resultaten en voegt gratis een berg aan communicatiewaarde toe. Het lijkt het moment om deze kracht voor de Erfgoedtafel Oude Hollandse Waterlinie te optimaliseren.

INHOUDSOPGAVE

Inleiding	2
Project 1: De Oude Hollandse Waterlinie Samen on- en offline	4
Project 2: Activiteitenfeed op oudehollandsewaterlinie.nl	6
Project 3: VESTING! Magazine - OHW en Zuiderwaterlinie	8
Project 4: Oude Hollandse Waterlinie in beeld	10
Project 5: Vesting/ Linie van Boven	12
Project 6: Artikel in VESTING! 2022 Magazine	14
Project 7: Expeditie Oude Hollandse Waterlinie	16
Project 8: Routegids Oude Hollandse Waterlinie	20
Project 9: FORT! + VESTING Magazine	22
Project 10: Herdruk & distributie Z-Cards	24
Nog uit te voeren projecten in 2024	26
Meerwaarde en gratis diensten Liniebreed voor de (erfgoedtafel) OHW	27

SCHATBEWAARDER VAN HOLLAND

met een spannende gevechtshistorie

FEITEN EN CIJFERS

Dankzij de Oude Hollandse Waterlinie konden Franse troepen in 1672 Holland niet veroveren.

- Oudste waterlinie ontstaan in het Rampjaar 1672
- 109 km lang van Muiden tot aan Gorinchem, westelijk van Utrecht
- 9 vestingsteden, 5 inundatiekommen en 1 overgebleven fort (Wierickerschans)
- Circa 30 tijdelijke verdedigingswerken (posten, redoutes, werken en schansen)
- Het Franse leger telde 120.000 soldaten en stond tegenover het Nederlandse leger met 57.000 soldaten

PROJECT 1: DE OUDE HOLLANDSE WATERLINIE SAMEN ON- EN OFFLINE

Jaar: 2017 t/m 2019
Mogelijk gemaakt door: Erfgoedtafel OHW

Inhoud project:

Creatie van een **gezamenlijk verhaal, een zogenaamde case for support, gekoppeld aan een eenduidig beeldmerk**. Dit is noodzakelijk voor goede publiekscommunicatie. Zodat alle OHW-organisaties gezamenlijk door eenduidigheid, met minder inspanning, minder kosten en door meer verbondenheid, door meer activiteiten en publiciteit, uiteindelijk meer publiek kan generen, om het erfgoed van de OHW duurzaam in stand te houden.

Resultaat:

- ▶ Ontwikkeling publieksverhaal OHW plus eenduidig beeldmerk beschikbaar voor partners.
- ▶ OHW pagina op forten.nl/waterlinies.nl, waarna bezoekers kunnen doorklikken naar alle activiteiten en routes in deze waterlinie.

- ▶ 15 Zuid-Hollandse OHW-locaties aangesloten bij Liniebreed en getraind voor de Liniecommunity, om zelf activiteiten en routes te plaatsen.
- ▶ Inventarisatie van reeds bestaande OHW-activiteiten en recreatieve routes.
- ▶ Liniebreed maakte de eerste Z-Card OHW, begin 2019 in een oplage van 10.000 stuks verspreid via 82 publiekslocaties in de OHW.

Duurzaam verankerd:

Het publieksverhaal en logo is door alle OHW-partners omarmd en wordt veelvuldig gebruikt en ook de Z-Card heeft inmiddels meerdere herdrukken gehad.

Het logo staat bij voorkeur op een witte ondergrond.

Op een lichte ondergrond

Op een gekleurde ondergrond of een foto zou het logo

PROJECT 2: ACTIVITEITENFEED OP OUDEHOLLANDSEWATERLINIE.NL

Jaar: 2018 en 2019

Dienst geleverd aan: Stichting Oude Hollandse Waterlinie 1.0

Korte toelichting:

Om de vernieuwde website van de OHW net zo eigentijds en actief te maken en te houden als fort.nl, heeft Liniebreed vanaf sept. 2018 tot sept. 2021 de krachten gebundeld met de Stichting OHW om de activiteiten en routes, ingevoerd door Liniebreed, vestingsteden of andere partners op fort.nl, via een feed direct door te sturen naar **oudenhollandsewaterlinie.nl**.

Resultaat:

3 jaar actuele content op de website oudenhollandsewaterlinie.nl

Duurzaam verankerd:

Alle activiteiten en routes in de Oude Hollandse Waterlinie worden nog steeds via een feed getoond op fort.nl (148 routes en 69 evenementen; 217 in totaal) en daarnaast automatisch doorgeplaatst naar dagjeweg.nl en uitjes.nl. Op oudenhollandsewaterlinie.nl wordt geen gebruik meer gemaakt van een feed en worden activiteiten nu handmatig ingevoerd; 76 routes en 16 evenementen.

HET VERHAAL VAN DE LINIES

Waterlinies vormen een belangrijk deel van onze geschiedenis en ons landschap. Water werd van vijand onze grootste vriend. Twee vroege staaltjes van knap watermanagement zijn de Oude Hollandse Waterlinie en Zuiderwaterlinie.

Oude Hollandse Waterlinie

Land onder water zetten om de vijand tegen te houden. Te diep om doorheen te waden, te ondiep om overheen te varen, te breed om overheen te schieten. Tijdens de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648), waarin onze voorouders zich los vochten uit het Spaanse Rijk, was deze methode al met succes toegepast bij Brielle, Alkmaar en Leiden. Dus toen in 1672, het Rampjaar, de jonge Republiek der Nederlanden van alle kanten werd belaagd, greep stadhouder prins Willem III van Oranje hier op terug. Hij gaf opdracht om tussen Muiden aan de Zuiderzee en Gorinchem bij de Biesbosch een waterlinie aan te leggen om Holland te beschermen: de Oude Hollandse Waterlinie.

Polderland

Holland en West-Utrecht waren bij uitstek geschikt voor de aanleg van zo'n linie. Het was namelijk polderland dat kunstmatig droog werd gehouden met molens. Maar waar je water kunt wegpompen, kun je het ook vasthouden en de polders onder water zetten. Op hoger gelegen stukken land in de linie werden oude schansen weer in staat van paraatheid gebracht en bij sluizen kwamen gewapende schepen te liggen. Vervolgens is de Oude Hollandse Waterlinie steeds verder verbeterd en versterkt. Het werkte. De Fransen, die onder aanvoering van koning Lodewijk XIV nog glorieus aan hun opmars waren begonnen toen ze bij Lobith de Rijn

Willem III geschilderd door Godfried Schalcken

Rampjaar 1672

VESTINGEN.NL

5

PROJECT 3: VESTING! MAGAZINE - OHW EN ZUIDERWATERLINIE

Jaar: 2018

Mogelijk gemaakt door: Erfgoedtafel OHW, Provincie Zuid-Holland en Provincie Noord-Brabant

Korte toelichting:

Nadat er een gezamenlijk verhaal en beeldmerk is ontwikkeld voor de OHW, is een logisch vervolg om dat verhaal uit te dragen naar een breed publiek. Omdat vestingsteden de dragers zijn van de Oude Hollandse Waterlinie, zocht Liniebreed een samenwerkingspartner met een andere Linie waar vestingsteden de belangrijke parels zijn; de Zuiderwaterlinie. Met elkaar werd een **prachtig eigentijds magazine VESTING!** gerealiseerd, waarin diverse thema's onder de aandacht werden gebracht, zoals musea, ambachten, overnachten, routes, interviews, verhalen en natuurlijk een kaart.

Resultaat:

Een A5 magazine over de Oude Hollandse Waterlinie en Zuiderwaterlinie, welke in een oplage van 20.000 stuks is verspreid onder 275 relevante publiekslocaties in beide waterlinies. Daarnaast staat het magazine als een doorbladerbaar magazine online op forten.nl/onze-magazines. Deze is inmiddels 1634 keer bekeken.

Duurzaam verankerd:

Het magazine is in fysieke vorm helemaal op, maar online is het magazine nog steeds te bekijken/ te lezen. Daarnaast is dit project de inspiratie geweest om in 2022 een nieuw VESTING! Magazine te maken (lees verder onder project 6).

PROJECT 4: OUDE HOLLANDSE WATERLINIE IN BEELD

Jaar: 2019

Mogelijk gemaakt door: Erfgoedtafel OHW

Korte toelichting:

Dit project is het vervolg op OHW Samen on- en offline. Doel is om dit verhaal van de Oude Hollandse Waterlinie verder uit te dragen en te benutten in een duidelijke communicatielij, zodat **alle locaties in de OHW ook zichtbaar zijn** als onderdeel van deze waterlinie. En alle partners weten op welke manier ze huisstijlelementen kunnen gebruiken en het verhaal van de OHW verder kunnen uitdragen.

Resultaat:

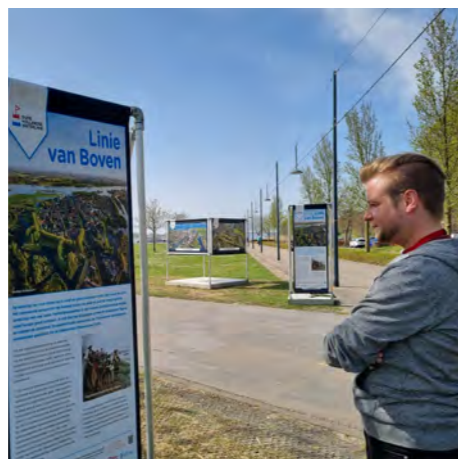
- ▶ Er is een brandbook ontwikkeld met diverse toepassingen van het logo, inclusief de vormgeving van een kaart, advertenties en online banners
- ▶ Er is een online toolkit ontwikkeld op oudehollandsewaterlinie.nl inclusief een uitgebreide beeldbank

- ▶ Er zijn 50 vlaggen met logo OHW geproduceerd en verspreid
- ▶ Er is een toonbankdisplay ontwikkeld in de huisstijl OHW waar de Z-Cards in kunnen worden getoond op de publieksbalie's van diverse locaties.
- ▶ Er is een Engelse vertaling van de Z-Card geproduceerd en verspreid in oplage van 5000

Duurzaam verankerd:

Het brandbook en de online toolkit worden veelvuldig gebruikt door de partners van de erfgoedtafel. De beeldbank staat (in iets andere vorm) nog steeds op de website oudehollandsewaterlinie.nl. De vlaggen zijn ingezet, de toonbankdisplays worden nog steeds gebruikt en ook de Engelse Z-Card heeft inmiddels een herdruk en een upgrade gehad.

PROJECT 5: VESTING/ LINIE VAN BOVEN

Jaar: 2021-2024

Mogelijk gemaakt door: Erfgoedtafel OHW en diverse OHW-gemeenten

Korte toelichting:

Verdedigingswerken in dat oeroude polderlandschap, worden vanaf hoogte pas goed zichtbaar en inzichtelijk. Vanuit een vliegtuig zie je hun bijzondere vormen en hun strategische ligging. De buitententoonstelling Linie van Boven, laat op grote PVC doeken de belangrijkste locaties van de Oude Hollandse waterlinie zien. Doordat deze locaties gefotografeerd zijn vanuit de lucht en doordat ze bij elkaar worden geplaatst ontstaat er meer inzicht en begrip voor het fenomeen Oude Hollandse Waterlinie. Zo worden **linielocaties verbonden en wordt de kennis bij publiek vergroot.**

Resultaat:

► De tentoonstelling Linie van Boven heeft in eerste instantie op 4 locaties gestaan: Vesting Nieuwpoort (opening 2021), Fort Nieuwersluis (2021), Vesting Gorinchem (2022) en Nieuwkoop (2022). In 2023 is het project verlengd en heeft de tentoonstelling ook nog in Museumhaven Gouda, Vesting Schoonhoven en Vesting Woerden gestaan.

- Bij de tentoonstelling is een kinderspeurtocht ontwikkeld met vragen over de Oude Hollandse Waterlinie, gekoppeld aan de luchtfoto's. O.a. in Gorinchem en Nieuwpoort zijn schoolklassen langs de expositie geweest. Dankzij de speurtocht was de expositie ook interessant voor (groot)ouders en (klein) kinderen. Deelnemers aan de speurtocht kregen een gratis zaklampje met het logo van de Oude Hollandse Waterlinie erop.
- De tentoonstelling is tevens online geplaatst met uitgebreide teksten over de rol van die locatie ten tijde van het Rampjaar 1672: forten.nl/linie-van-boven/. De online tentoonstelling is tot op heden 4775 keer bekeken.

Duurzaam verankerd:

Linie van Boven zal ook in 2024 nog op in ieder geval 1 Zuid-Hollandse locatie komen te staan en Liniebreed maakt tevens nog een boekje 'Linie van Boven', zodat de foto's en teksten bekijken. Ook de digitale tentoonstelling zal online blijven staan op forten.nl.

PROJECT 6: ARTIKEL IN VESTING! 2022 MAGAZINE

Jaar: 2022

Mogelijk gemaakt door: Erfgoedtafel OHW en diverse OHW-gemeenten

Korte toelichting:

2022 is voor veel vestingen een belangrijk jaar. Het verhaal van het Rampjaar, het 350-jarig bestaan van de Oude Hollandse Waterlinie, Brielle dat 450 jaar vrijheid viert, Woerden dat 650 jaar bestaat en Gouda die haar 750e verjaardag viert. Al die **verschillende invalshoeken** zet Liniebreed uiteen in een eenmalige uitgave VESTING! Magazine dat het hele jaar mee kan gaan. Het 350-jarig bestaan van de Oude Hollandse Waterlinie speelt in deze uitgave een belangrijke rol.

Resultaat:

Artikel van 18 pagina's over de Oude Hollandse Waterlinie en het jubileumjaar in een magazine van 52 pagina's met een oplage van 40.000 stuks, verspreid over 375

deelnemende vestingsteden, VVV's en andere publiekslocaties. Daarnaast is het magazine ook naar bestuurlijke relaties gestuurd (zoals wethouders en burgemeester van liniegemeenten), zodat ook zij trots zijn op hun vestinggemeente en gestimuleerd worden om dit nog meer uit te dragen. Net zoals het VESTING! Magazine 2018 staat ook dit magazine online op forten.nl/onze-magazines. Deze is inmiddels 2250 keer bekeken.

Duurzaam verankerd:

Er is nog steeds een kleine voorraad van de magazines. Op een aantal locaties worden ze nog verspreid en het magazine wordt tevens regelmatig aangevraagd via ons bestelformulier op forten.nl, waar men meerdere magazines tegelijk kan bestellen.

EXPEDITIE

Oude Hollandse Waterlinie

Speur mee naar de spannendste vestingsteden

EXPEDITIE

Oude Hollandse Waterlinie

Speur mee naar de spannendste vestingsteden van Nederland!

Kruis elke v... aan.

EXPEDITIE

Oude Hollandse Waterlinie

Vesting Muiden

Vesting Naarden

Nieuwersluis

Vesting Woerden

Fort Wierickerschans

Vesting Oudewater

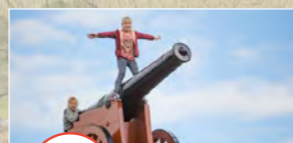
Koeneschans

Vesting Schoonhoven

Vesting Nieuwpoort

Vesting Gorinchem

Vesting Woudrichem

Slot Loevestein

PROJECT 7: EXPEDITIE OUDE HOLLANDSE WATERLINIE

Jaar: 2022

Mogelijk gemaakt door: Erfgoedtafel OHW

Korte toelichting:

Uit onderzoek blijkt dat er beperkte kennis is van het vak geschiedenis bij de bovenbouw leerlingen in het basisonderwijs. Ook hebben veel kinderen onvoldoende beweging, wat nadelig is voor de gezondheid en de ontwikkeling van een kind. Liniebreed Ondernemen wil deze twee constatering combineren met het uitdragen van kennis over de Oude Hollandse Waterlinie via een **nieuw en gratis educatief product**: Expeditie Oude Hollandse Waterlinie. Expeditie OHW is een spannende en leerzame QR-code posterspeurtocht voor kinderen van 6 t/m 12 jaar met als beloning het 'bezoeken' van 12 OHW-locaties in Nederland. Bij iedere locatie vinden kinderen (en hun verzorgers) informatie en uitdagingen. Ze leren spelenderwijs meer over de waterlinie en gaan actief aan de slag met bijv. een kleurplaat, puzzel of krijgen tips voor bijv. een audiotour. En via de vijf inhoudelijke vragen over de geschiedenis van de OHW op de Bingokaart, maken ze ook nog eens kans op een prijs, zoals toegangskarten voor een museum of een gratis vestingspeurtocht. Elke speurneus die zijn antwoorden indient via de website, krijgt

sowieso zijn eigen Expeditie Oude Hollandse Waterlinie Diploma! Dit concept verbindt bestaande activiteiten van OHW-locaties, die via een nieuw kanaal worden ontdekt en bereikt.

Resultaat:

- ▶ Er is een website expeditieohw.nl gemaakt met uitleg over de expeditie, aanvraagmogelijkheid voor posters en de bingokaart, invulmogelijkheid voor de antwoorden van de bingokaart en onderaan de site een aantal uitgelichte kinderactiviteiten in de Oude Hollandse Waterlinie (inspiratie). De website is minimaal 435 keer bezocht (door een wijziging in Google Analytics heeft Liniebreed hier een klein gat).
- ▶ Er zijn 12 individuele (verborgen) pagina's van een OHW-locatie gemaakt (benaderbaar vanuit een QR-code op de poster) met een fotoslider, uitleg van de locatie (historisch en actueel) en buttons naar educatieve informatie of spellen over die locatie én wat achtergrondinformatie over de Oude Hollandse Waterlinie algemeen met buttons naar educatie video's en lespakketten.

- ▶ Er zijn 2 soorten posters gemaakt (jongen en meisje) waar de QR-codes op staan en een bingokaart waar men de locaties kan afstrepen. Deze zijn ieder in een oplage van 2500 stuks gedrukt. De posters moeten door een initiatiefnemer worden opgehangen. Liniebreed heeft tijdens de erfgoedtafel OHW alle partners een pakketje posters en bingokaarten uitgereikt. Daarnaast is er nog 6x keer via de website een set posters en bingokaarten opgevraagd vanuit basisscholen. Ook zijn de posters en bingokaarten 25x op de website gedownload (je kunt ze namelijk ook zelf printen).
- ▶ Er is een mailing uit gedaan naar basisscholen om Expeditie OHW onder de aandacht te brengen.

Duurzaam verankerd:

Expeditie OHW is nog steeds online en dus te spelen. Het gebruik hangt echter wel af van initiatiefnemers die de posters ophangen als een route door bijv. je museum of vesting. Liniebreed roept de partners van de erfgoedtafel OHW dan ook op om Expeditie OHW tijdelijk of als een vast onderdeel aan te bieden op je publiekslocatie. Zodat kinderen blijvend spelenderwijs kunnen leren van en over de Oude Hollandse Waterlinie.

✓ Check!

Je hebt gevonden:

★ Slot Loevestein

Ontdek meer over Slot Loevestein

**ROUATEGIDS OUDE
HOLLANDSE WATERLINIE**

De 10 mooiste wandel- en fietsroutes
van Muiden tot Gorinchem

PROJECT 8: ROUTEGIDS OUDE HOLLANDSE WATERLINIE

Jaar: 2023

Mogelijk gemaakt door: Erfgoedtafel OHW

Korte toelichting:

Routes zijn uitermate geschikt om de Oude Hollandse Waterlinie met haar gevarieerde militaire waterlinielandschap en alle kleine elementen goed onder de aandacht te brengen. In totaal fietsen Nederlanders zo'n 15 miljard kilometer per jaar. Dat is ruim 880 kilometer per persoon, verdeeld over ongeveer 250 tot 300 fietsritten. Daarmee is de fiets goed voor bijna een kwart van onze verplaatsingen. Verder kent Nederland 6,6 miljoen wandelaars. Deze doelgroep is constant op zoek naar nieuwe wandel- en fietsroutes. Daarom heeft Liniebreed een routegids ontwikkeld van de OHW met hierin de **10 leukste (en al bestaande) wandel- en fietsroutes** die bewegwijzerd zijn met landelijke fietsknooppunten of een bepaalde marketing in het veld. Daarnaast is er ruimte in de routegids het algemene verhaal van de Oude Hollandse Waterlinie te vertellen met een overzichtkaart. En er is een katern met meer uittips, waarin o.a. producten van de partners van de erfgoedtafel OHW gepresenteerd worden.

Resultaat:

Een aantrekkelijke routegids (uiteraard in de huisstijl van de OHW) dat in een oplage van 15.000 stuks verspreid is onder 85 toeristische en culturele adressen. De routegids is tevens online beschikbaar op forten.nl/our-magazines en is daarmee inmiddels 2008 keer bekeken.

Duurzaam verankerd:

De routegids is in april 2023 verschenen; een klein jaar later zijn er nog circa 6000 routegidsen over. Deze worden in april 2024 wederom verspreid en Liniebreed zal dit jaar tevens een herdruk doen van de routegids, die erg goed is ontvangen. Vooral VVV's als Kromme Rijnstreek en Mooi Gorinchem nemen veel af. Ook wordt de routegids OHW veel afgenomen via het bestelformulier op forten.nl.

OUIEVAARSROUTE

De Alblaswaard is een oer-Hollands poldergebied met veemaisden, oeverwalen, knotwigen en boerderijen. Je fietst door de eeuwenoude stadjes Amede en Nieuwpoort en kunt in het gras ooievaars zien staan.

Nieuwpoort is een van de kleinste vestingsteden van ons land en vormt een vestingreeks met Schoorhoven, aan de oeverkant van de Lek. Fietst langs de assen, grachten en bastions, en neem een kijkje bij Museum Nieuwpoort. Onder het oude stadhuys ligt een sluis verstoppen. Zo konden tegenstanders van de inundatie de boel niet saboteren.

Je fietst hier door een vogelrijk gebied. Grauwe ganzen zweven in de uitverwaarden van de Lek. Ooievaars knieelden boeven metenroepje houden jukken, igit nesten van gevulchten wijgenreken.

Eind jaren zestig begon de Vogelbescherming in Groot-Ammers het afgevoerde ooievaarsdorp, dat later werd omgevormd tot Streekcentrum.

De route gaat langs wijgenreken en voormalige veerwegen, met lintbomen als Goudhaan en Noorderloos. Fietser in het spherovolle stadsje Amede. Nieuwpoort, altes in 1672 hadken plattgratand, Soonden die bastions nuu fuetzen direct weer op. Je fietst terug langs de Lek. Veel boeven hebben langs de weg stallepils staan, met graniet en fruit.

Startpunt/Endpunt:
1. Parkerslaats Jachtaven, het woude 2961, Nieuwpoort

Bezoekswaardigheden:
1. Museum Nieuwpoort, Hoogstraat 53, Nieuwpoort
2. Aankomstgebied Molenwaard, Wilgenweg 3, Groot-Ammers
3. Molenkade (met vier molens), Groot Ammers
4. Amede

Hotspots:
1. Estuafie Die Dem, Buitenhaven 1, Nieuwpoort
2. Het Fiedhuys, Voorstraat 42, Groot-Ammers
3. Theatum B&B De Windes (zomer- enwinter), Aalsterland 4, Groot-Ammers
4. Rijksoverheid Eusefhuys, Smoelweg 5, Groot-Ammers
5. Buitensierige, Bezoekswaardigheden 2, Amede

VESTINGSTEDENROUTE

Dat Leerdam van oudsher een vestingstad is, kun je nog zien aan de prachtige Zuidwal met zijn muizenrentjes. Aan de andere kant van de Linge Wandel je langs twee vestingstadjes en een kasteel.

In het Rampjaar 1672 zetten soldaten het land rondom Heukelum en Asperen onder water, door de dijken door te slaan. Toch viel het dertiende-eeuwse kasteel De Merckelburg in handen van de Franse troepen van Lodewijk XIV, die de versterkte verdedigende vesting in brand staken en plunderden. Alleen de middeleeuwse poorttoren overleefde de vernedering.

De route begint in Leerdam, een vestingstad die in de zestiende eeuw in het bezit van de Prins van Oranje kwam. Na alst mog koning Willem-Alexander 201 Graaf van Leerdam noemen. De muizenrentjes zijn kleine torenwoningen in de stadsmuur. Er schuut tegenover ligt Nationaal Grassmuseum, waar je kunt zien hoe glasblazers prachtige kunstwerken maken.

Aan de oeverkant van de rivier Wandel je over de Oude Zuideringdijk naar Asperen. De Fransen bleven het kasteel op. In 1861 werd op deze plek een normaalbuich herenbuit gebouwd, dat later als stadhuys diende. De route gaat via Kasteel De Merckelburg naar Heukelum, met fraaie stadsmuren. Over de Linge dijk Wandel je terug naar Leerdam.

Startpunt/Endpunt:
Station Leerdam

Bezoekswaardigheden:
1. Stadsaal met Huisessentien
2. Grassmuseum Nationaal Grassmuseum, Zuiderwal Leerdam
3. Oude herenbuit, Herenbuiten 2, Asperen
4. Oude Fietst, Asperen, Langenijde 101, Asperen (1 km extra via de Noordwal)
5. Vestingstad Asperen
6. Kasteel Merckelburg, Heukelumweg 1, Heukelum
7. Vestingstad Heukelum

Hotspots:
De Muizenrenten (Thee Liefde), Zuiderwal 1, Leerdam
De Houtloods, Suvival 2, Leerdam
Lokale 21, Toespraak 52, Heukelum
Harberg De Lingehoven
Lingelste 98, Oudeheren
Bastion 1, Veenhoek
Kasteel 93, Leerdam

PROJECT 9: KATERN IN FORT! + VESTING MAGAZINE

Jaar: 2023 + 2024

Mogelijk gemaakt door: Erfgoedtafel OHW en diverse OHW-gemeenten

Korte toelichting:

Vanwege de vele vieringen in het jaar 2022 door vestingsteden, maakte Liniebreed in dat jaar nog een apart VESTING! Magazine. Vanaf 2023 bundelt Liniebreed de krachten om vestingsteden, forten, bunkers en linies samen te voegen in het FORT! Magazine, dat hierdoor duurzamer geproduceerd kan worden. In 2023 werd het tiende exemplaar van FORT! hierdoor dikker dan ooit (92 pagina's) en met een oplage van 50.000 stuks is dit tevens het **grootste erfgoedmagazine van Nederland**.

Resultaat:

Een eigentijds FORT! + VESTING magazine met daarin 8 pagina's over de Oude Hollandse Waterlinie. In 2023 is gekozen voor een artikel over de projecten van de erfgoedtafel OHW en in 2024 voor een historisch verhaal langs de linie in combinatie met de VR-palen die op vele plekken staan. FORT! is in een

oplage van 50.000 verspreid over musea, forten en vestingsteden, VVV's en andere publiekslocaties (520 verspreiding punten). Dit magazine staat tevens online op forten.nl/onze-magazines waar het inmiddels 1932 keer is bekeken.

Duurzaam verankerd:

Inmiddels komen steeds meer linies samen in FORT! Magazine. In 2024 staan er 30 pagina's in over Unesco Werelderfgoed Hollandse Waterlinies, 11 over de Zuiderwaterlinie, 10 over de Oude Hollandse Waterlinie. Met bijdragen van diverse partners kan FORT! Magazine zichzelf bedruipen en nog jaren lang mee. Het blad wordt ook goed ontvangen; zowel bij bestuurders, toeristische locaties en bezoekers van verdedigingserfgoed. Via het bestelformulier op forten.nl wordt het magazine nog steeds opgevraagd.

NOG UIT TE VOEREN PROJECTEN IN 2024

In 2024 zal Liniebreed nog de volgende projecten uitvoeren.

- ▶ Organisatie Workshop OHW-boeien (drijvers) maken
- ▶ Organisatie Vrijwilligersbijeenkomst OHW
- ▶ Onderzoek Inclusiviteit
- ▶ Ontwikkeling Boekje Linie van Boven

MEERWAARDE EN GRATIS DIENSTEN LINIEBREED VOOR DE (ERFGOEDTAFEL) OHW

Liniebreed Ondernemen zet zich sinds de start van de erfgoedtafel Oude Hollandse Waterlinie ook om niet in, om de gezamenlijke beweging in de linie verder te brengen en nog meer mensen te attenderen op de toeristische attracties van de OHW.

Zo zet Liniebreed al jaren diverse campagnes en haar social mediakanalen in om alle waterlinies, waaronder de Oude Hollandse Waterlinie, voor het voetlicht te brengen bij een breed publiek. Denk hierbij aan radiocommercials, abri poster campagnes, online campagnes. Maar ook aan de organisatie van een aantal landelijke evenementen zoals het Weekend van het Verdedigingserfgoed en het Fortenfestival. Alle OHW-locaties kunnen aanhaken op deze initiatieven om hun locaties extra in het zonnetje te zetten. En dat gebeurt

ook. Zo haakt gemeente Gorinchem aan op het Weekend van het Verdedigingserfgoed en zal voor 20-21 april 2024 een campagne doen voor de vesting Gorinchem met al haar vestingwerken. Een mooi olievlek-effect. Liniebreed doet dit onder het motto 'we all benefit' waarbij we forten, vestingen, bunkers en linies landelijk op de kaart zetten.

Daarnaast draagt Liniebreed ook op andere vlakken (kosteloos) bij aan de verdere ontwikkeling van de erfgoedtafel en Oude Hollandse Waterlinie:

- ▶ Juke van Niekerk, directeur-bestuurder van Liniebreed Ondernemen, heeft vanaf 2018 zitting in de Werkgroep Merk en Marketing, zit aan bij meerdere vergaderingen per jaar en adviseert om niet op gebied van publiekscommunicatie.
- ▶ Voor het Jubileumjaar ontwikkelde Liniebreed als cadeau het jubileumlogo. Hiertoe werd een Google Forms enquête gemaakt om alle OHW-partners uit een aantal varianten te kunnen laten kiezen. Het definitieve logo werd in diverse bestandsformaten aangeboden aan de erfgoedtafel. Stichting Oude Hollandse Waterlinie heeft vervolgens diverse middelen ontwikkeld met dat logo en ook Liniebreed heeft het logo veelvuldig ingezet in 2022.
- ▶ Vanwege de verlenging Linie van Boven in 2023 waren er te weinig speurtochten over.

Liniebreed heeft daarom op eigen initiatief en kosten een herdruk gedaan.

- ▶ Vlak voor de zomer 2023 verzamelde Liniebreed alle educatieve producten in de Oude Hollandse Waterlinie en maakte hier een mooi overzichtelijk document voor. Dit werd gedeeld met de erfgoedtafel en Stichting OHW heeft deze educatieve middelen daarna op verzoek van de tafel op de website oudehollandsewaterlinie.nl gedeeld.
- ▶ In december 2023 heeft Liniebreed, de tekst voor het argumentatiedocument Oude Hollandse Waterlinie, dat aan de gedeputeerde van de Provincie Zuid-Holland werd aangeboden, vormgegeven in de huisstijl. Daarnaast liet Liniebreed voor alle betrokkenen een exemplaar laten drukken.
- ▶ Dit projectenoverzicht is het basisformat wat door alle leden van de tafel gebruikt kan worden om een totaaloverzicht te creëren van alle projecten gerealiseerd met steun van de erfgoedtafel OHW.

Nieuwe VR-palen in de Oude Hollandse Waterlinie
 Hoe zag de mooiste Vestingstad van Nederland er 350 jaar geleden uit? Sinds 1 september staan er drie Virtual Reality palen op de vestingwallen van **Gorinchem**. Elke paal vertelt een verhaal uit de tijd van de Oude Hollandse Waterlinie. De palen staan bij de Dalempoort, de Oostwal en Buiten de Waterpoort. Ook in **Woerden** werd een tweede VR-paal geplaatst bij gemaal Teijlingen, tussen Woerden en Kamerik. Met virtual reality wordt hier de slag bij de Kruijpin in 1672 uitgebeeld, een van de grootste veldslagen in onze geschiedenis!

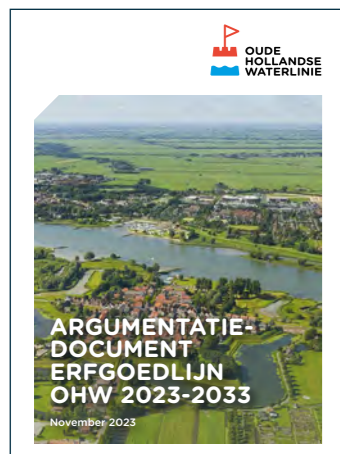
EXPEDITIE Oude Hollandse Waterlinie

ZOMERTIP | Oude Hollandse Waterlinie

SPEUR JIJ MEE IN DE OHW?

Lanceer als initiatiefnemer Expeditie Oude Hollandse Waterlinie. Een QR-code speurtocht met als beloning het 'bezoeken' van 12 vestingwerken.

BESTEL GRATIS →

Hieronder deelt Liniebreed haar eigen bereikcijfers en tevens die van alle berichten die Liniebreed specifiek heeft gedeeld over de OHW van 2022 t/m maart 2024.

Bereikcijfers kanalen Liniebreed Ondernemen

- ▶ Facebook: 51.532 volgers
Bereik Facebook: afgelopen 28 dagen (feb-mrt 2024): 337.932 mensen
- ▶ Instagram: 3305 volgers

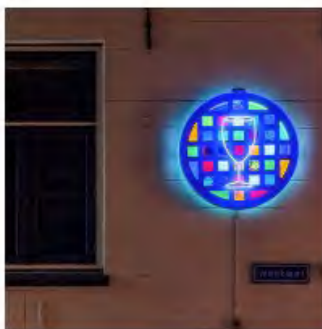
- ▶ Publieksnieuwsbrief 14 x 14.116 abonnees
- ▶ Websitebezoek: 527.537 sessies/ bezoeken in 2023
- ▶ Aanvragen via verhuursite: 249
- ▶ B2B LinieNieuws: 2600 abonnees
- ▶ Radio-campagnes met bereik tussen de 2 en 3 miljoen luisteraars per campagne

Cijfers OHW via kanalen Liniebreed Ondernemen

Liniebreed heeft de afgelopen jaren de Oude Hollandse Waterlinie altijd (om niet) een podium gegeven via haar eigen kanalen. Of het nu gaat om nieuwe projecten/ producten, activiteiten, routes, tentoonstellingen, het jubileumjaar, nieuws of weetjes; Liniebreed pakt dit hands-on op en neemt dit mee in al haar uitingen.

Hieronder vind je een overzicht van het aantal berichten per medium met eronder een optelling van het totaal aantal bereikte mensen per jaar. De getallen komen uit een zeer gedetailleerd Excel-document, waarin alle berichten (die specifiek over de Oude Hollandse Waterlinie en OHW-gerelateerde locaties gaan) met bereikcijfers per bericht inzichtelijk zijn. Liniebreed stelt dit Excel-document ook beschikbaar aan de erfgoedtafel OHW.

Kanaal/ Jaar	2022	2023	t/m maart 2024
LinieNieuws	23	24	2
Publieksnieuwsbrief	41	51	8
Facebook Forten & Waterlinies	31	100	8
Bereik van de berichten	160.362	454.677	38.556

16 februari & 15 maart

GLASORNAMENTENROUTE LEERDAM

Ga 's avonds op pad en ontdek de verlichte glasornamenten aan de gevels. De gids vertelt je alles over Leerdam Glasstad en laat je de mooiste plekjes van de vestingstad zien.

[LEES MEER →](#)

Bereikswaarde: 12.243
Bereik van bericht: 12.016
Betrokkenheid: 487

Woensdag-, vrijdag- en zaterdagmiddag

MUSEUM NIEUWPOORT

Laat je meenemen in de geschiedenis van Nieuwpoort, vesting in de Oude Hollandse Waterlinie. Het museum in het statige Stadhuis is het bezoeken meer dan waard.

[BEZOEK HET MUSEUM →](#)

Dit najaar

ERFGOEDPASPOORT OHW

Trek langs de forten, schansen en vestingsteden van de Oude Hollandse Waterlinie. Bezoek de locaties en test jouw kennis door antwoorden te vinden op maar liefst 10 vragen.

[LEES MEER →](#)

Bereikswaarde: 5.381
Bereik van bericht: 5.381
Betrokkenheid: 172

Bereikswaarde: 8.743
Bereik van bericht: 8.689
Betrokkenheid: 327

